

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Філологічний факультет
Кафедра міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури
Департамент освіти і науки
Рівненської обласної державної адміністрації
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Кафедра англійської мови та методики її навчання
Головинський ліцей Рівненського району Рівненської області
Рівненський ліцей №15 Рівненської міської ради
Навчально-наукова лабораторія
«Міжкультурна комунікація у професійній підготовці майбутнього вчителя
іноземної мови та зарубіжної літератури»

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«Міжкультурна комунікація у професійній підготовці
майбутнього педагога ХХІ століття»
12 травня 2023 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Рівненського державного гуманітарного університету
ПРОТОКОЛ № 6 ВІД 25 ТРАВНЯ 2023 РОКУ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
**«МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ХХІ СТОЛІТТЯ»**

М 58 МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ХХІ СТОЛІТТЯ: матеріали першої І Всеукраїнської науково-практичної конференції (12 травня 2023 року): збірник тез. – Рівне : РДГУ, 2023. – 99 с.

Матеріали збірника присвячено висвітленню кола актуальних проблем, які обговорювалися на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Міжкультурна комунікація у професійній підготовці майбутнього педагога ХХІ століття», зокрема інноваційні технології викладання іноземної мови та зарубіжної літератури, соціокультурна та психолого-педагогічна парадигми міжкультурного спілкування, полікультурне бачення світу в умовах міжкультурної комунікації: перспективи та проблеми, генерика та генологія художньої літератури, зарубіжна література в контексті міжкультурної комунікації: історичний та методичні аспекти.

Видання призначене для науково-педагогічних, наукових працівників у галузі освіти, аспірантів, викладачів, здобувачів вищої освіти та всіх, хто цікавиться здобутками у галузі ініомовної освіти.

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори

СКЛАД ОРГКОМІТЕТУ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«Міжкультурна комунікація у професійній підготовці
майбутнього педагога XXI століття»

Безкоровайна Ольга Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету

Павелків Роман Володимирович, доктор психологічних наук, професор, академік Академії наук Вищої школи України, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету

Дейнега Олександр Вікторович, доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи Рівненського державного гуманітарного університету

Петрівський Ярослав Борисович, доктор технічних наук, професор, з навчально-виховної роботи Рівненського державного гуманітарного університету

Ніколайчук Галина Іванівна, кандидат педагогічних наук, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан філологічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету

Яловенко Ольга Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету ім. П. Тичини

Андрєєва Майя Миколаївна, головний спеціаліст відділу професійно-технічної та вищої освіти Департаменту освіти і науки Рівненської обласної державної адміністрації

Істоміна Світлана Ярославівна, директор Рівненського міського ліцею № 15 Рівненської міської ради

Буржинська Тетяна Василівна, директор Головинського ліцею Головинської сільської ради Рівненського району Рівненської області

Нестерук Сніжана Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету

Самборська Ірина Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету

Вовчук Наталія Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету

Оздемір Оксана Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету

Шульжук Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри стилістики та культури української мови Рівненського державного гуманітарного університету

Синевич Братислава Миколаївна, старший викладач кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету

Залевська Оксана Анатоліївна, старший викладач кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету

ЗМІСТ

<i>Безкоровайна О. В.</i> Концептуальні засади до формування полікультурної освіти майбутніх педагогів: теорія і практика	6
<i>Бокшан В. Р., Безкоровайна О. В.</i> Різноманітність вправ для заохочення навчання іноземної мови учнів початкової школи	9
<i>Братко Б. І., Процько Є. С.</i> Особливості розвитку навичок слухання для вдосконалення мовлення та розуміння англійської мови у закладах базової середньої освіти	10
<i>Вовчук Н. І.</i> Звертання як вербальне вираження національних особливостей. Мовленнєвий етикет	12
<i>Ганжа Г. Г., Левчук О. А.</i> Особливості методики використання інтерактивних технологій на уроках англійської мови	14
<i>Глуценко О. Ю.</i> Комбінований курс викладання іноземної мови курсантам в умовах воєнного стану для оптимізації навчального процесу	15
<i>Гудкова М. М., Безкоровайна О. В.</i> Мовна особистість в умовах сучасної української школи	17
<i>Гурінчук С. С., Вовчук Н. І.</i> Національні стереотипи та основні цінності національного німецького характеру	20
<i>Джулай А. О., Капелюшина Т. В.</i> Скрайбінг як сучасний прийом візуалізації навчального матеріалу з англійської мови	22
<i>Закабула А. В., Процько Є. С.</i> Роль міжкультурної комунікації в процесі вивчення англійської мови школярами	23
<i>Златів Л. М.</i> Оптимізація самостійної роботи студентів-філологів із дисциплін лінгвометодичного спрямування в умовах дистанційного навчання	25
<i>Калініченко М. М.</i> Роль філології та експертизи авторського права у захисті об'єктів інтелектуальної власності	27
<i>Кирильчук Н. М., Петько Л. В.</i> Дослідження біорізноманіття садів замку Хівер (Англія)	28
<i>Кичій Г. М., Гембарук А. С.</i> Психологічні проблеми в умовах дистанційного навчання	32
<i>Коновець С. В.</i> Системність професійно-педагогічної діяльності вчителя як творчого процесу	34
<i>Кравець В. О., Левчук О. А.</i> Особливості використання інформаційно-комунікативних технологій на уроках англійської мови	37
<i>Кравець Я. Ю., Комар О. С.</i> Особливості комунікативного підходу до навчання англійської мови у закладах базової середньої освіти	38
<i>Кравченко Т. В.</i> Міждисциплінарне інтегрування англійської мови як державної у формуванні громадянської ідентичності британської студентської молоді	39
<i>Крупка М. А.</i> Романс як формульна література (на прикладі роману Наталії Гурницької «Мелодія кави у тональності кардамону»)	42
<i>Луговець О. О., Петько Л. В.</i> Гамбургер та історія його походження	44
<i>Людвік В. А.</i> Фільми як компонент вивчення іноземної мови: особливості та ефективність	47
<i>Мельник В. І., Нестерук С. М.</i> Романістика Гізер Морріс крізь призму наративу пам'яті	50
<i>Мозгальова Н. Г., Новосадов Я. Г., Новосадова А. А.</i> Міжкультурний простір музичного мистецтва України кінця ХХ – початку ХХІ століть	52
<i>Мушировська Н. В.</i> Лінгвокультурний аспект перекладу фразеологізмів (на базі польської та української мов)	53
<i>Неродик А. С., Самборська І. М.</i> Національні особливості вербального та невербального спілкування англійців	56
<i>Няньчук Р. М., Діхтяренко С. Ю.</i> Профілактика професійного вигорання працівників	58
<i>Павелків К. М.</i> Концепт іншомовної міжкультурної комунікативної компетентності у сучасному науково-педагогічному дискурсі	60

Павлюк Г. С. Мовно-комунікативна діяльність вчителя початкових класів в умовах НУШ	62
Пасічник Я. Є., Левчук О. А. Мовні та позамовні чинники функціонування фразеологізмів із етнокультурним компонентом	64
Поважна М. С., Петько Л. В. Онлайн-ресурси як засіб організації самостійної роботи студентів-філологів молодших курсів з іншомовною лексикою	65
Полив'яна К. Ю., Загребнюк Ю. В. Features of non-standard English lessons for students of basic secondary education	67
Постоленко І. С. Формування мотивації вивчення англійської мови у здобувачів вищої освіти	68
Прокопчук Ю. В., Безкоровайна О. В. Використання інноваційних технологій у викладанні іноземної мови та зарубіжної літератури як засобу формування мовленнєвої активності учнів на заняттях з іноземної мови	71
Пучков А. С., Крижановська Т. І. Співацький розвиток особистості: структурний аналіз	72
Рагозіна В. В. До проблеми військово-патріотичного виховання учнівської молоді засобами мистецтва	74
Радченя Т. Ф., Безкоровайна О. В. Класифікація методів інтерактивного навчання на уроках англійської мови в НУШ	76
Сітайло К. Ю., Безлюдний О. І. Ways of improving secondary school students' phonetic skills	78
Смольнікова О. Г. Мовне портфоліо як ефективний засіб розвитку автономних якостей студента	80
Сьомак Я. В., Тхорук Р. Л. Роман Валерія Шевчука «На полі смиренному» як альтернативна історія	82
Терещенко Т. В. Врахування когнітивних процесів пам'яті студентів та складових компонентів мотивації при застосуванні цифрових навчальних медіа	84
Ткачук А. І., Безкоровайна О. В. Роль інтеркультурного діалогу у підвищенні ефективності міжкультурної комунікації	85
Топал О. В., Комар О. С. Особливості інтеграції лінгвокраїнознавчого аспекту до змісту предмета «англійська мова» в профільній середній школі	87
Fedorenko S. V. Multimodal resources for listening comprehension in English for specific purposes	89
Федорук А. О., Вовчук Н. І. Концептуальні відмінності у сприйнятті та ставленні до часу представників різних культур	90
Фурманець К. П., Крусь О. П. Сучасний досвід розвитку патріотичних почуттів підлітків на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО	92
Шульжук Н. В. Лінгвокультурологічний підхід до формування дискурсної компетенції студента-філолога	95
Яницька О. М. Багатомовність та міжкультурна освіта в університеті: місце для навчання та взаємодії	97

ВРАХУВАННЯ КОГНІТИВНИХ ПРОЦЕСІВ ПАМ'ЯТІ СТУДЕНТІВ ТА СКЛАДОВИХ КОМПОНЕНТІВ МОТИВАЦІЇ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ЦИФРОВИХ НАВЧАЛЬНИХ МЕДІА

Терещенко Т. В.,

*кандидат філологічних наук, доцент
кафедри практики німецької та французької мов
Рівненського державного гуманітарного університету.
(м. Рівне, Україна)*

Асортимент цифрових засобів навчання сьогодні надзвичайно різноманітний і вибір хороших пропозицій для цифрового навчання відіграє дедалі важливішу роль. Студенти використовують цифрові медіа для самостійного навчання, викладачі роблять цифрові медіа доступними для студентів і поєднують їх з навчанням офлайн. Дизайн цих медіа і їх оптимальне застосування має вирішальний вплив на процес навчання.

Мета дослідження. Для того, щоб зрозуміти, як цифрові навчальні медіа можуть бути застосовані якомога оптимальніше, слід спочатку зрозуміти, які когнітивні процеси відбуваються під час навчання за допомогою цифрових медіа. Однією з найвпливовіших теорій для пояснення когнітивних процесів у навчанні за допомогою медіа є теорія когнітивного навантаження Свеллера [2]. Відповідно до цієї теорії студенти можуть обробляти лише обмежену кількість нової інформації в нових навчальних ситуаціях одночасно, оскільки когнітивні ресурси (ємність робочої пам'яті) для обробки цієї інформації також обмежені. Розрізняють дві різні форми ресурсного навантаження: 1. Когнітивні процеси, пов'язані з навчанням. Ця форма навантаження охоплює всі когнітивні ресурси, необхідні для розрізнення релевантної та нерелевантної інформації, розуміння та поєднання інформації, що має відношення до мети навчання, створення значущої ментальної моделі, її зберігання та відтворення за потреби. 2. Когнітивні процеси, які не мають відношення до навчання. Мова йде про «сортування інформації» – процес, що вимагає додаткових ресурсів оперативної пам'яті студента. Завданням викладача є спроектувати або вибрати цифрові навчальні засоби таким чином, щоб вони викликали якомога менше когнітивних процесів, що не мають відношення до навчання. Таким чином залишиться якомога більше об'єму робочої пам'яті у студента.

Обмежена ємність робочої пам'яті також враховується в когнітивній теорії мультимедійного навчання Майєра [1], але ця теорія описує, як різні сенсорні канали обробляються різними способами під час навчання за допомогою цифрових медіа. Обидва канали (аудіо і візуальний) мають власну межу пропускну здатності. Як наслідок, цифрові навчальні медіа слід краще опрацьовувати за допомогою кількох сенсорних модальностей. Ще одна перевага мультисенсорної обробки інформації полягає в тому, що можуть виникати власні вербальні та творчі ментальні моделі, що підвищують розуміння. Ментальна модель – це зв'язок окремих фрагментів інформації в навчальному матеріалі у взаємопов'язану (узгоджену) мережу, яка відображає розуміння студента. Розроблення кількох ментальних моделей спрощує поєднання нової інформації з попередніми знаннями. Що в свою чергу полегшує закріплення нової інформації в довготривалій пам'яті і відтворення вивченого.

Висновки. Представлені теорії більше зосереджуються на когнітивній обробці інформації під час навчання за допомогою медіа. Вони повинні працювати як мультимедійні (різні медіа), мультикодові (різні типи представлення) і мультимодальні (різні сенсорні канали). Такий метод застосування медіа у навчальному процесі сприяє кращому відбору, організації та інтеграції нових знань. Власний досвід вказує й на те, що навчання має відбуватися за позитивних мотиваційних умов. Студенти, які не зацікавлені у змісті навчання, отримують мало знань і вмінь, або взагалі не отримують. Важливим фактором для підтримки високого рівня мотивації є те, як студенти взаємодіють у навчальній ситуації. Вони підтримують взаємодію лише до тих пір, поки задовольняється принаймні одна з трьох основних психологічних потреб: потреба в автономії, потреба у соціальній інтеграції та потреба в компетентності. Тому цифрові навчальні медіа повинні бути інтегровані у навчальний процес таким чином, щоб вони відповідали цим базовим потребам. Чим більше базових потреб буде охоплено, тим вищою буде мотивація студентів до опанування змісту навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Mayer, R. E. *The Cambridge handbook of multimedia learning* (2. Aufl.). Cambridge: *Cambridge University Press*. 2014.

2. Sweller, J. Implications of Cognitive Load Theory for multimedia learning. In R. E. Mayer (Hrsg.), *The Cambridge handbook of multimedia learning*. Cambridge: *Cambridge University Press*. 2005.

РОЛЬ ІНТЕРКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Ткачук А. І.,

здобувач ступеня PhD

Безкоровайна О. В.,

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри міжкультурної комунікації,

теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури

Рівненського державного гуманітарного університету.

(м. Рівне, Україна)

Сучасна мовна підготовка майбутніх фахівців повинна забезпечувати розвиток навичок, які дозволять їм використовувати іноземну мову як інструмент комунікації у діалозі між культурами. Вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах не повинно сприйматись тільки як засіб навчання іншомовної комунікації, але й як засіб навчання іншомовної комунікації у контексті міжкультурної взаємодії.

Останнім часом здійснено багато досліджень формування міжкультурної компетентності студентів: формування міжкультурної компетентності на основі іншомовних текстів, формування міжкультурної компетентності протягом навчання іншомовному спілкуванню, аналіз інтеркультурного підходу у підручниках, формування іншомовних компетенцій на основі автентичних культурних матеріалів, дослідження готовності студентів до міжкультурної комунікації.

Багато експертів вважають, що міжкультурної компетентності можна набути, ознайомлюючись з умовами життя в інших країнах, досліджуючи повсякденну культуру, традиції святкування, вивчаючи студентську субкультуру, аналізуючи соціальні проблеми та тенденції, а також сприймаючи інтелектуально та емоційно культурні зразки.

Інтеркультурна освітня комунікація є актуальною темою філософсько-освітнього дискурсу, який дозволяє описати теоретичне поле та сфери практичного застосування інтеркультурних освітніх практик. Цей дискурс враховує існування спільної семантики інтеркультурних освітніх та виховних практик в єдиному тематичному полі. Український дискурс мультикультурної освіти має власні історичні передумови і витоки, що надає йому особливої ваги в умовах глобалізації.

Міжкультурна компетентність – це навичка, яка дає змогу самореалізації в межах діалогу культур, тобто в умовах міжкультурної комунікативної взаємодії. Її формування відбувається одночасно із засвоєнням іншомовного лінгвістичного коду і набуття особистістю культурного досвіду, до складу якого входить відношення людини до себе, оточуючого світу, чужої і власної творчої діяльності [7 с. 31].

Застосування інтеркультурного освітнього діалогу є важливим етапом освітнього процесу, який не лише сприяє комунікації, але й формує інтерсуб'єктивний простір, важливий для розуміння тенденцій розвитку освіти, суспільства і культури в епоху глобалізації. Феноменологія інтеркультурного діалогу звертається до проблем взаємин між чужим та власним, можливості синтезу «свого-чужого» та обґрунтування фундаментальної онтології інтеркультурності.

«Біла книга з інтеркультурного діалогу» дає дефініцію останнього як «відкритого та ввічливого обміну поглядами між окремими індивідуумами, групами індивідуумів різного етнічного, культурного, релігійного та мовного походження та різної спадщини, який базується на взаємному розумінні та взаємній повазі» [2 с. 16].

Застосування інтеркультурного діалогу є важливим засобом формування міжкультурної компетентності, оскільки воно сприяє взаєморозумінню між представниками різних культур та допомагає зменшити конфлікти та непорозуміння.

Основними складовими інтеркультурного діалогу є:

- розуміння і прийняття різниць між культурами, тобто розуміння і сприйняття того, що інші культури можуть мати інші цінності, переконання, норми поведінки та культурні аспекти;
- взаємоповага та толерантність – інтеркультурний діалог передбачає повагу до інших культур та їхніх представників, їхніх переконань та прав. Також важливо бути толерантним до інших, не засуджувати їх і не вважати виключно свої цінності і правильними;

Наукове видання

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«Міжкультурна комунікація у професійній підготовці
майбутнього педагога ХХІ століття»**

12 травня 2023 р.

Комп'ютерний макет та верстка:
Л. М. Федорук

Формат 60x84 1/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Зам. № 258/1. Ум. друк. арк. 9.96. Наклад 100.

*Віддруковано у відділі
інформаційного та технічного забезпечення
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12*